

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije
Sveučilište u Zagrebu

Kolegij:

Obnovljivi izvori energije

Prof. dr. sc. Ante Jukić

Zavod za tehnologiju nafte i petrokemiju / Savska cesta 16 / tel. 01-4597-128 / ajukic@fkit.hr

UVODNO PREDAVANJE

Što je naša energetska budućnost ?

10 glavnih svjetskih problema u sljedećih 50 godina:

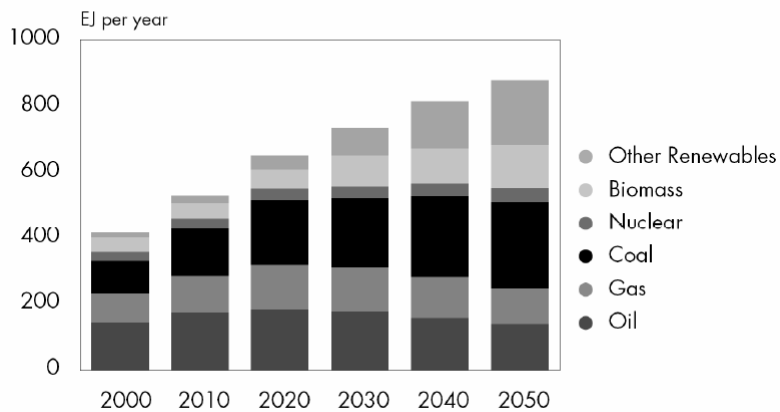

1. ENERGIJA
2. VODA
3. HRANA
4. OKOLIŠ
5. SIROMAŠTVO
6. TERORIZAM & RAT
7. BOLEST
8. OBRAZOVANJE
9. DEMOKRACIJA
10. STANOVNIŠTVO

2050: 8-10 milijardi ljudi
(30 % porast !!!)

Izvor: Richard Smalley, Energy & Nanotechnology Conference, Rice University, Houston May 3, 2003, October 15, 2004

Primary energy demand by source

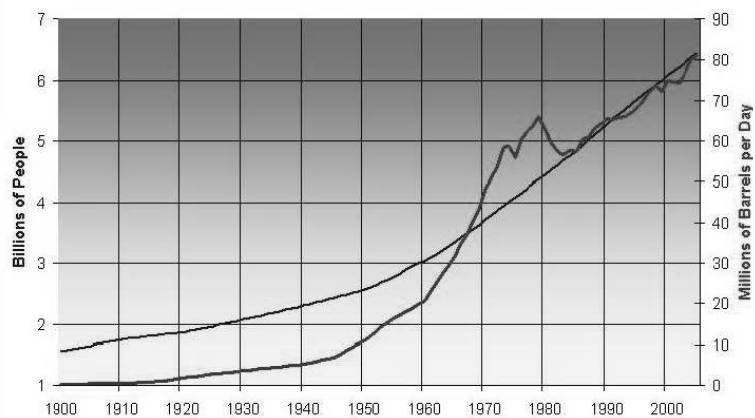
Source: Shell energy scenarios to 2050, 2007

E (eksa) = 10^{18}

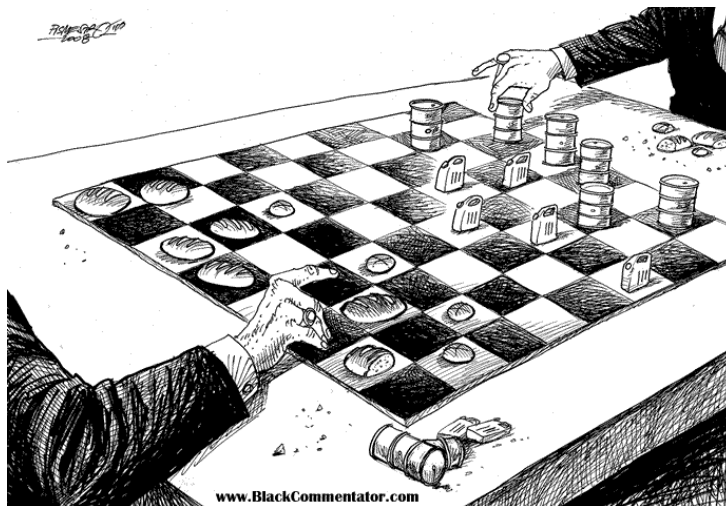
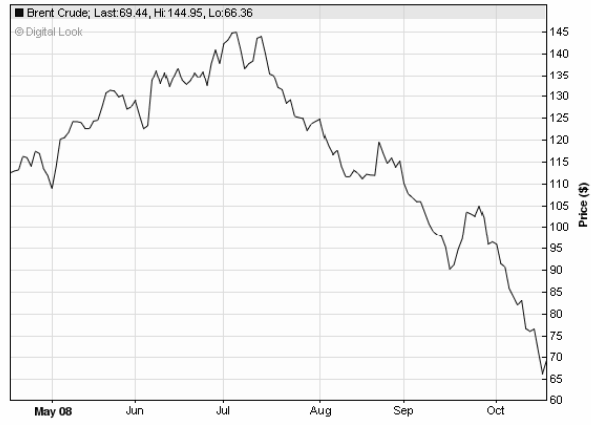

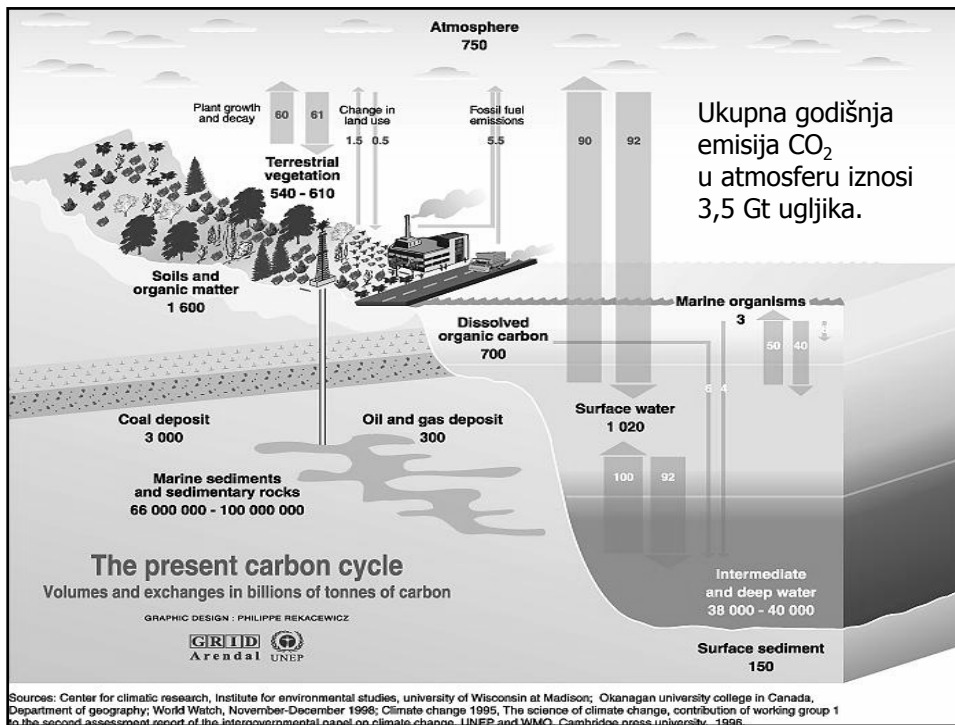
U svijetu se svakodnevno koristi oko $13,5 \times 10^9$ L nafte i približno $8,5 \times 10^9$ m³ prirodnog plina.
Svjetska se potrošnja povećava; predviđa se da će do 2030. godine, ukupna svjetska potražnja za energijom porasti za približno 50%.

Svjetsko stanovništvo i proizvodnja nafte, 1900-2005

Cijena sirove nafte u US\$ od svibnja 2008.

Global warming: Causes and effects

Earth's temperature has risen about 1 degree Fahrenheit in the last century. The past 50 years of warming has been attributed to human activity.

Burning fuels such as coal, natural gas and oil produces greenhouse gases in excessive amounts.

Greenhouse gases are emissions that rise into the atmosphere and trap the sun's energy, keeping heat from escaping.

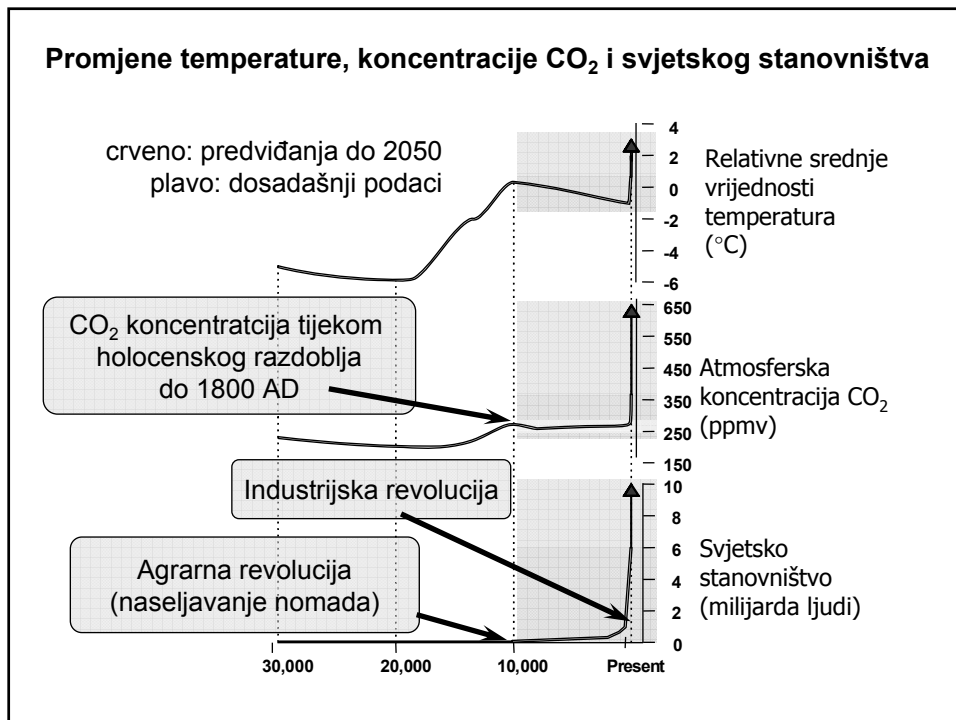
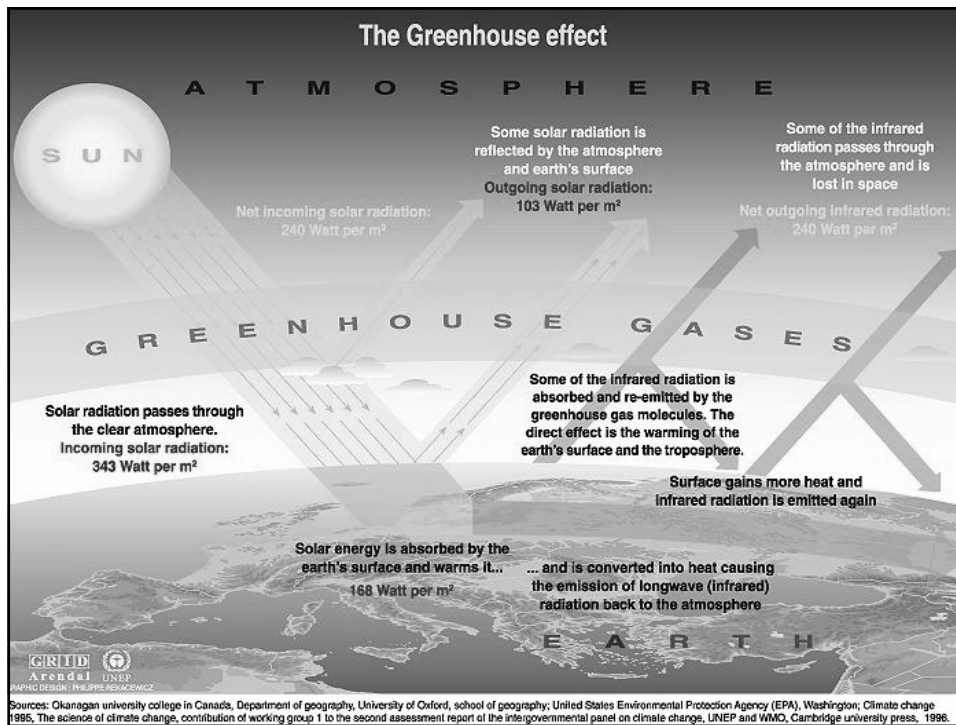
The United States was responsible for 20 percent of the global greenhouse gases emitted in 1997.

Most of the world's emissions are attributed to the United States' large-scale use of fuels in vehicles and factories.

During the past 100 years global sea levels have risen 4 to 8 inches.

Some predictions for local changes include increasingly hot summers and intense thunderstorms.

Damaging storms, droughts and related weather phenomena cause an increase in economic and health problems. Warmer weather provides breeding grounds for insects such as malaria-carrying mosquitoes.

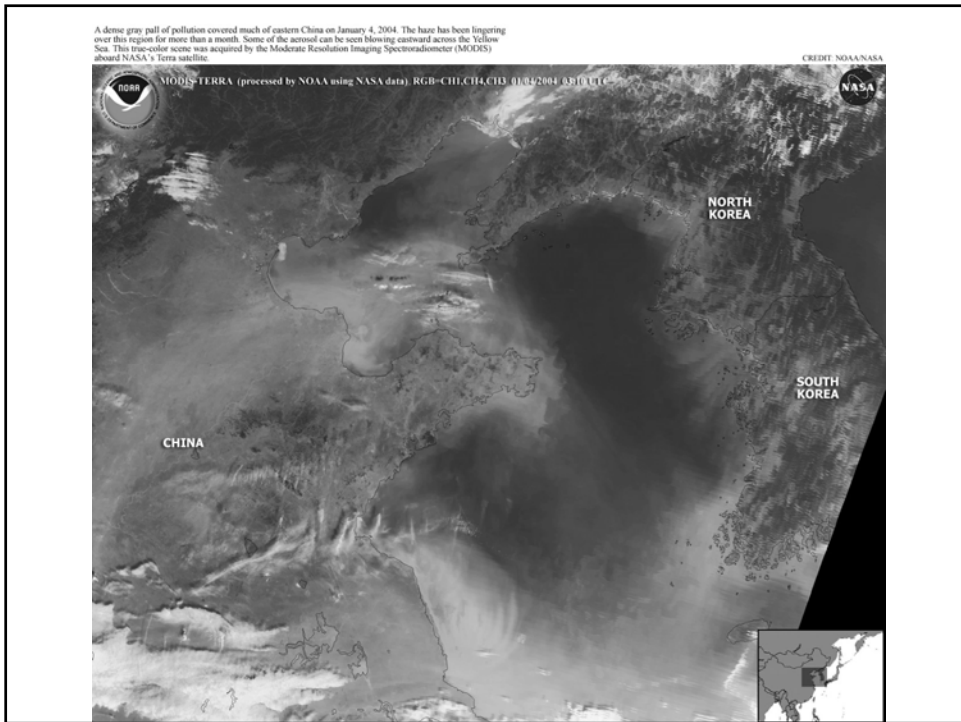

Globalno zatopljanje: kontroverzna tema

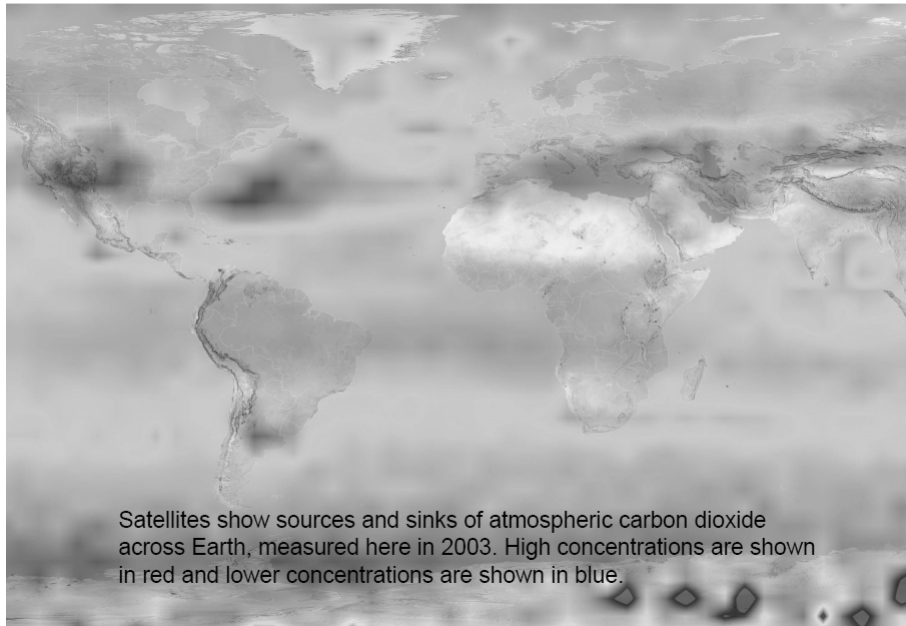
- Prvo razmatranje od strane političara: "Kyoto" protokol ?
- Da li je svijet u opasnosti od nadolaska novog ledenog doba ?
- Da li je svijet u ozbiljnoj opasnosti zbog podizanja razine mora ?
- Da li su nedavno ispoljeni ekstremni vremenski uvjeti uzrokovani globalnim zatopljanjem ?
- Nestaju li snjegovi Kilimandžara zbog globalnog zatopljanja ?
- Da li će globalno zatopljanje dovesti do širenja malarije?
- Nije li Američki ured za obranu (U.S. Department of Defense) proglasio globalno zatopljanje prijetnjom nacionalnoj sigurnosti ?
- Nisu li najnoviji klimatski modeli pokazali da će globalno zatopljanje biti mnogo gore nego što se prvotno mislilo ?
- Nisu li se nacionalne akademije svih vodećih industrijaliziranih zemalja složile da je globalno zatopljanje vrlo ozbiljna prijetnja ?
- Ne utapaju li se polarni medvjedi zbog otapanja leda?
- Da li postoji razmimoilaženje među znanstvenicima oko globalnog zatopljanja ?
- Bez osporavanja: svijet se zagrijava, a čovjek je barem djelomično za to odgovoran. Neprekidna je znanstvena rasprava o pokazateljima koji se koriste u računalnim modelima kojima se predviđaju klimatski uvjeti u budućnosti. Ne možemo biti sigurni da li će doći do značajnijeg zagrijavanja svijeta, ne znamo koliko opasno, ako uopće, će biti čak i zagrijavanje u značajnoj mjeri.

Zagađivanje

- Zagađivanje predstavlja ogroman problem diljem svijeta, nepovoljno i štetno utječući na živote milijuna ljudi, te uzrokujući brojne bolesti i smrtne slučajeve.
- Glavni uzročnici: sječa šuma, zagađivanje rijeka, zagađivanje okoliša, kontinuirana industrijalizacija i urbanizacija te zagađivanje tla. Zagađivala koja kontaminiraju zrak u naseljima - fino suspendirane čestice (PM) (1-10), SO₂, i ozon predstavljaju najčešće i najakutnije opasnosti.
- Najnovije studije o utjecajima kroničnog izlaganja utjecajima zagađivala iz zraka izlučile su čestice kao zagađivala najodgovornija za skraćivanje životnog vijeka usljed izlaganja utjecaju nezdravog zraka. Ova zagađivala uzrokuju poteškoće vezane za poremećaje disanja ili druge zdravstvene poremećaje. Zagađivanje voda čini ih neprikladnim za piće i druge primjene. Također, to je glavni uzrok većine bolesti nastalih putem vode.
- Potencijal i izgledi za nenamjernu ili namjernu kontaminaciju okoliša, hrane i poljoprivrednih proizvoda porasli su nedavno zbog općeg rata protiv terorizma i predstavljaju jedan od rastućih izazova. Prema tome, brzo otkrivanje zagađivala u okolišu koristeći najsuvremenije tehnologije od iznimnog je značenja. Zagađivanje okoliša u nekim zemljama u razvoju doseglo je zabrinjavajuću razinu, te stoga praćenje razine zagađivala u realnom vremenu osjetilima povezanima u mreže, te postaje za promatranje, nužno kako bi se dobio pravi uvid.
- Potrebno kvalitativno i kvantitativno interaktivno praćenje zagađivanja.

New challenges

Resources

- Enhanced oil recovery
  - Deep sea
  - Oil shales and sands
    - GTL i CTL
- Gas (methane) hydrates

Vehicle Technology & Fuels Development

- Cleaner gasoline & diesel
  - New fuels & biofuels
  - Engine Efficiency and Reduced Emissions

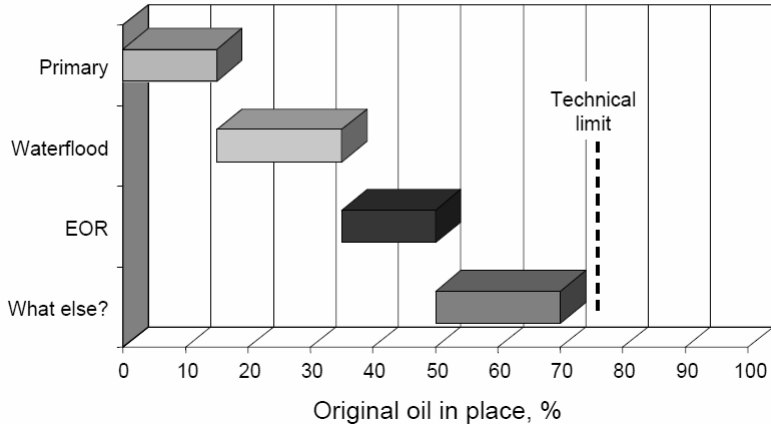

Renewables

- Solar
- Wind
- Biomass

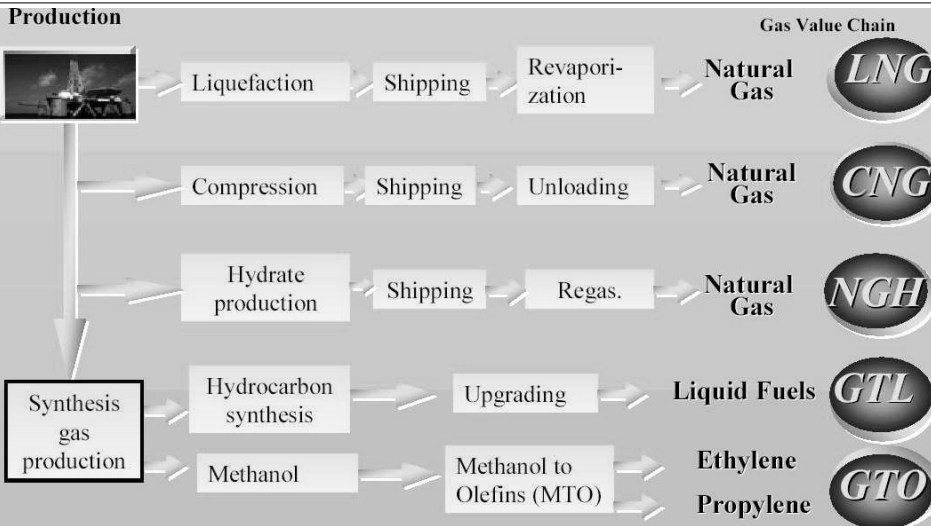
New challenges - oil

Maximising recovery – reservoir life cycle
Schematic – recovery factors and “technical limit” vary for each reservoir

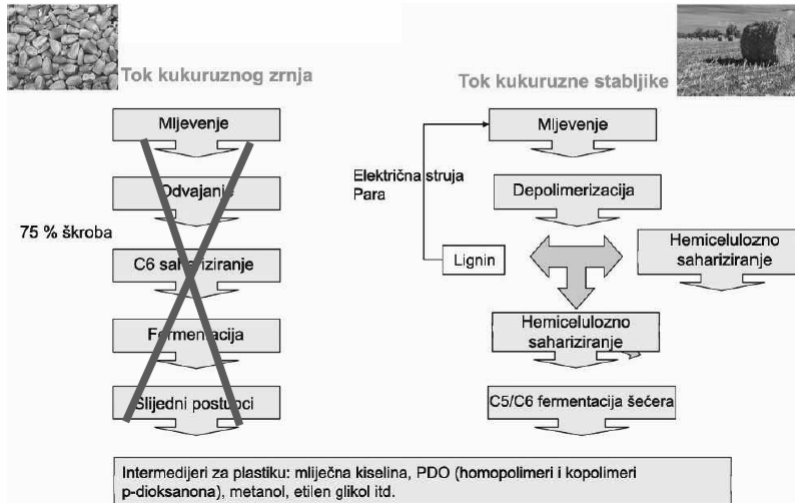
Enhanced Oil Recovery (abbreviated EOR) is a generic term for techniques for increasing the amount of crude oil that can be extracted from an oil field. Using EOR, 30-60 %, or more, of the reservoir's original oil can be extracted compared with 20-40% using primary and secondary recovery. Enhanced oil recovery is also called improved oil recovery or tertiary recovery (as opposed to primary and secondary recovery).

New challenges – natural gas

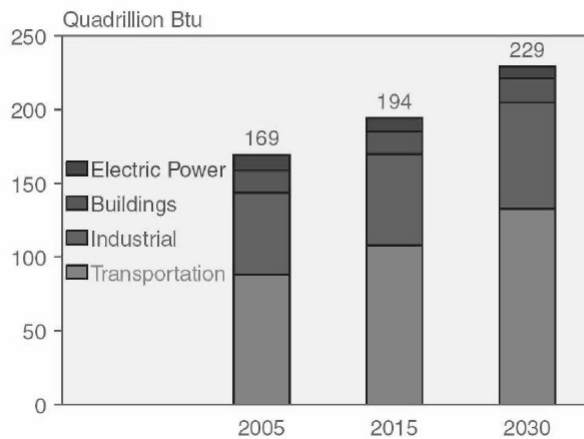
LNG –Liquified Natural Gas; CNG –Compressed Natural Gas; NGH – Natural Gas Hydrates
GTL –Gas To Liquids; MTO – Methanol To Olefins; GTO – Gas To Olefins

New challenges – biorefinery

World Liquids Consumption by End-Use Sector 2005-2030

1 BTU = 1 054 – 1 060 J

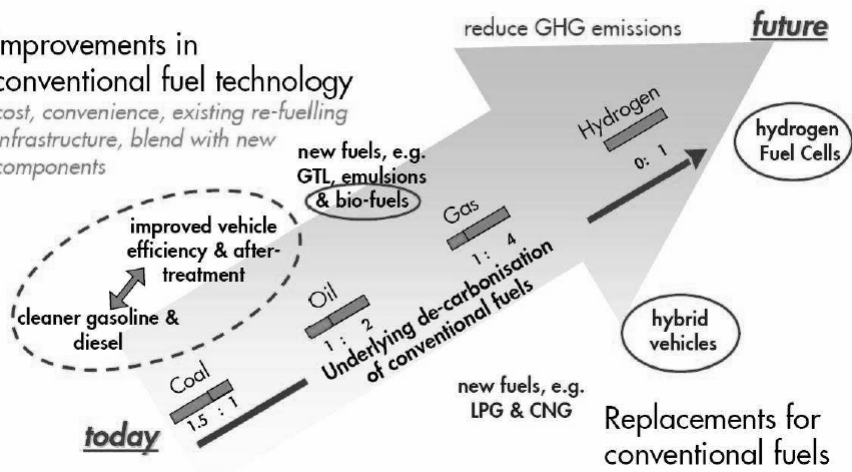

Source: Eia World Energy Projections Plus (2008)

New challenges

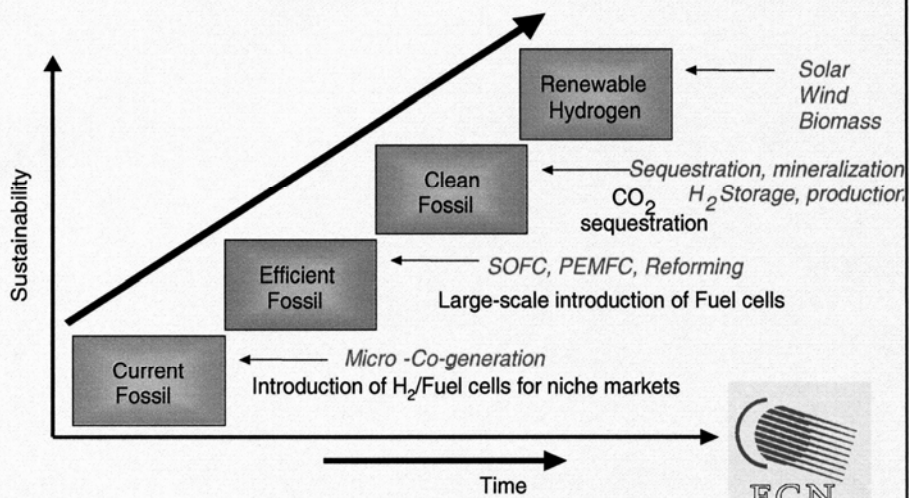
Improvements in conventional fuel technology

cost, convenience, existing re-fuelling infrastructure, blend with new components

Izvor: Shell

Transition towards sustainable energy

Mogući “energijski trokut” budućnosti

